

OBJECTIUS

- Identificar i analitzar críticament alguns dels mites i estereotips sobre les diversitats sexuals i de gènere.
- Identificar i analitzar críticament alguns dels estereotips de gènere.
- Reconèixer el dret de totes les persones a viure la seva sexualitat com la desitgin.

MATERIAL

- Qüestionari
- Orientacions per a la discussió.

CONCEPTES CLAU

- Heterosexualitat
- Homosexualitat
- Transsexualitat
- Estereotips de gènere
- Pràctiques sexuals
- Conceptes clau
- Plaer
- Preferència sexual
- Identitat de gènere
- Mites
- Consentiment

I TU QUE PENSES DE ...?

Desmantant mites sobre sexualitat, gènere i diversitat sexual

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

1. Expliquem i pactem les normes de l'espai: respecte, escolta, confidencialitat, no judici. És important tenir en compte que el pacte funciona en totes les adreces: entre el mateix grup i cap a la persona referent; així com d'aquesta persona cap al grup.

2. Repartim un qüestionari per persona i expliquem que han de respondre-hi «sí» o «no» d'acord amb el que pensin. Cal especificar que es tracta d'un qüestionari d'opinió i que, per tant, no hi ha respostes correctes o incorrectes. És important fer èmfasi que aquesta primera part és individual, i que després tindrem temps per posar en comú el que cada un i cada una vulgui.

3. Un cop respost el qüestionari, el posem en comú amb l'objectiu de resoldre dubtes i treballar estereotips i mites. És important tenir clar el pacte del respecte i el no judici perquè tothom senti comoditat per participar-hi. Seria especialment contraproductiu que els i les joves se sentissin jutjades per la persona referent. També és important tenir present que en una sola sessió és impossible treballar tots els estereotips, i que l'objectiu és més aviat visibilitzar i llançar idees que els puguin fer pensar que no pas fer-los canviar

---

L'objectiu no és abocar al grup tota la informació que hi ha en aquest material, sinó que es pugui usar segons els dubtes, interessos, mites, etc., que vagin sortint.

Per a l'elaboració del material s'ha tingut en compte especialment el marc dels drets sexuals. És l'enfocament de drets el que permet a la persona referent de l'activitat argumentar el qüestionament i l'anàlisi dels mites i estereotips al voltant del gènere i la diversitat sexual.

És important tenir clar el pacte del respecte i el no judici perquè tothom senti comoditat per participar-hi. També és important tenir present que en una sola sessió és impossible treballar tots els estereotips, i que l'objectiu és més aviat visibilitzar i llançar idees que els puguin fer pensar que no pas fer-los canviar d'opinió en el mateix moment. Amb vista a aquesta posada en comú, hem elaborat unes orientacions per a la discussió per donar més eines a les persones referents.

Per a l'elaboració del material s'ha tingut en compte especialment el marc dels drets sexuals.

POSIBLES VARIACIONS DE LA PROPOSTA

1. Totes les persones es posen en fila. S'indica que la seva esquerra és «sí» (hi estan d'acord) i la seva dreta és «no» (hi estan en desacord). La persona referent de l'activitat llegeix les afirmacions del qüestionari i les i els joves han de situar-se en una banda o en l'altra d'acord amb les seves opinions.

La proposta és que ningú es pot quedar al mig, però hi ha la possibilitat de col·locar-se més o menys a prop de l'extrem del «sí» o del «no» per visibilitzar els matisos. Un cop tot el grup s'ha desplaçat, qui vulgui pot explicar el seu posicionament.

2. Tot i que aquesta activitat està pensada per fer-se en grup, també pot dur-se a terme amb un/a referent i un/a jove, de forma individual.

3.. En lloc de repartir el qüestionari, es poden fer servir algunes de les preguntes, a criteri de la persona referent, per obrir un debat amb el grup

+ INFO

[Dibuixant el gènere : guia didàctica](#). Autoria: COLL PLANAS, Gerard; VIDAL, Maria; Candela, cooperativa d'acció comunitària i feminista (2016).

[El plaer de trencar la norma](#). Clara Martínez Hernández. 2019.

[Defendiendo los derechos humanos de las personas intersex ¿Cómo puedes ayudar?](#) Dan Christian Ghattas.

Blog sobre educación sexual "[el Kit del Plaer](#)" de Sida Studi.

	SÍ	NO	N/S
1. El normal és ser heterosexual.			
2. Els gais volen ser dones i les lesbianes volen ser homes.			
3. Quan una persona és trans* no sap qui és.			
4. És fàcil saber si una persona és trans* perquè es nota.			
5. A les dones trans* els agraden els homes.			
6. A la nostra societat hi ha només dues opcions: o ets home o ets dona.			
7. Les persones bisexuals no saben què els agrada.			
8. La bisexualitat i la pansexualitat són el mateix.			
9. Intersexualitat és tenir dos sexes.			
9. Les persones intersex tenen el dret a escollir sobre els seus cossos i la seva identitat de gènere.			
10. No existeix l'asexualitat, t'ha d'agradar algú.			
11. Al nostre institut està més acceptat ser lesbiana que gai al nostre institut			
12. Faré costat a un amic, amiga o amigui davant una situació de violència o discriminació lgtbifòbica.			

1. EL NORMAL ÉS SER HETEROSEXUAL

En la sexualitat, no hi ha normalitats i anormalitats, sinó una amplíssima diversitat de possibilitats que sempre són legítimes mentre totes les persones que hi participen hi estiguin d'acord (és a dir, mentre hi hagi consentiment). La idea del que és «normal» i «anormal» està molt vinculada a l'heteronormativitat: prendre el punt de partida de totes les coses sota la norma heterosexual, entendre les altres maneres de viure el desig com desviacions de la norma, pressuposar que tothom és heterosexual. L'heteronormativitat, és el punt de partida que dona pas a Lgtbifòbia. Aprofundint més, caldria qüestionar-se si aquesta «normalitat» és desitjable.

2. ELS GAIS VOLEN SER DONES I LES LESBIANES VOLEN SER HOMES

L'objectiu és trencar els estereotips sexistes que fan que una determinada aparença o forma de vestir s'associï al fet de ser gai o lesbiana. En concret, que una dona adopti un estil masculí pot fer pensar que sigui lesbiana, i si un home adopta un estil femení és que és gai. L'objectiu és diferenciar la preferència sexual de la identitat de gènere, ja que són dues variables independents.

La preferència sexual (opció/orientació sexual) es refereix a l'atracció sexual i el desig.

Identitat de gènere es refereix al gènere que senten les persones i en el qual aquestes volen ser reconegudes (en la majoria de casos, home o dona, encara que no sempre).

Intentarem trencar l'estereotip que les lesbianes adopten unes actituds i comportaments masculins (en la seva forma d'actuar, en la seva aparença física...) o que els gais tenen comportaments o actituds femenines.

Tot i que no hi ha res de dolent en tenir ploma! L'important no és si «es nota més o menys» el fet de ser homosexual, sinó entendre que cada persona té el dret a viure, expressar-se i ser com vulgui!

3. QUAN UNA PERSONA ÉS TRANS* NO SAP QUI ÉS

Una persona trans* és una persona que se sent identificada amb un gènere diferent del que se li va assignar en néixer.

Aquest sentiment persistent d'identificar-se amb un altre gènere fa que la persona s'assumeixi com a trans* i decideixi explicar-ho a qui li resulti de confiança, demanar que la gent li canviï el nom (o no) i fer-se canvis corporals (o no).

BARÒMETRE ANNEX 02. ORIENTACIONS PER A LA DISCUSSIÓ

A tots aquests canvis se'ls anomena trànsit. Com en tot allò relacionat amb la sexualitat, en els processos de trànsit cada persona i té unes necessitats i uns desitjos propis i únics. Són processos que confronten fortament les normes socials i que exigeixen valentia. Per això, les persones trans* s'ho han pensat molt, lluny d'estar confoses, saben perfectament qui són.

Iniciar un procés de trànsit a vegades és més fàcil del que pensem, però sabem que pot fer una mica de por. Què hi haurà millor pel nostre benestar que viure la nostra identitat en llibertat?

Cap persona trans* té un problema, el problema està en una societat hetero-normativa, sexista, homòfoba, lesbòfoba, trànsfoba i que invisibilitza a les persones intersex.

4. A LES DONES TRANS* ELS AGRADEN ELS HOMES I ELS HOMES TRANS* LES DONES

Hi ha homes trans* a qui sí i d'altres a qui no. Les persones trans* s'identifiquen amb un gènere diferent del que se'ls va assignar en néixer. De com cadascun i cadascuna s'identifica (sovint homes i dones, encara que no sempre) se'n diu identitat de gènere. Una altra cosa diferent és qui t'atreu, sexualment, afectivament o romànticament. Totes les combinacions entre identitats i preferències són possibles.

5. ÉS FÀCIL SABER SI UNA PERSONA ÉS TRANS* PERQUÈ ES NOTA

Hi ha persones trans* que són sovint indetectables com a tals, per qüestions d'alçada, to de veu, etc., especialment al principi dels processos de canvi.

També hi ha moltes persones trans* que no són indetectables com a tals, és a dir, que no es nota que ho són. I també hi ha persones cis que no encaixen especialment amb l'estereotip físic d'home o dona, i que són vistes com a persones trans sense ser-ho realment.

6. A LA NOSTRA SOCIETAT HI HA NOMÉS DUES OPCIONS: O ETS HOME O ETS DONA

Què significa ser un home?, què significa ser una dona?, totes les persones han d'encaixar en una d'aquestes dues categories?, què passa quan algú sent que no encaixa, o que no vol encaixar, en alguna de les dues categories binàries?

És important saber que la identitat de les persones no depèn del cos d'aquestes, sinó de com elles vulguin definir-se.

Les persones no binàries, gender fluid o queer no desitgen estar encasellades en cap de les dues categories home-dona, no es senten còmodes amb un gènere totalment masculí o femení, juguen amb el gènere, trenquen els límits i les seves normes.

BARÒMETRO ANNEX 02. ORIENTACIONS PER A LA DISCUSSIÓ

I si el gènere és una cosa construïda per la societat, per què no ser creatives?

A vegades passa que no sabem com dirigir-nos a una persona no binària, hauríem d'utilitzar el masculí, el femení, el neutre?

La millor manera de saber-ho és preguntar-li directament: Com t'agradaria que et tractés? Tot i que és una qüestió profunda a com és percepció la pròpia persona, una manera també és transformar el nostre llenguatge: estàs còmoda amb el masculí o et sentiràs més còmoda si utilitzo el femení?

Algunes persones no binàries tenen una resposta molt clara i escullen un gènere determinat, d'altres prefereixen el neutre (per això a vegades hi ha gent que parla amb la e "tranquile") i a vegades, hi ha gent que li és absolutament indiferent.

Maneres de viure el no binarisme i experiències n'hi ha moltíssimes, per exemple: persones que la seva expressió de gènere és neutra però volen que es dirigeixin a elles en masculí, persones que s'anomenen en neutra però que la seva expressió és masculina, persones que se senten còmodes quan es dirigeixen a elles en femení però no volen canviar el seu nom masculí, persones que els agrada que es dirigeixin a elles de qualsevol manera...

Aquestes maneres de viure la identitat de gènere ens fan veure que podem construir-la com vulguem, que no és una cosa fixa, ni igual per

tothom, la podem reconfigurar, la podem transformar ... i fer-la a la nostra mida!

7. LES PERSONES BISEXUALS NO SABEN QUÈ ELS AGRADA

Les persones bisexuals són persones que es poden sentir atretes per homes i per dones de forma sexual i afectiva. Això no vol dir que ho sentin per tots els homes ni per totes les dones. Les nostres sexualitats, els nostres desitjos, canvien al llarg de la vida. Els de tothom. Si no, tota la vida ens agradarien per exemple les persones adolescents... Pot ser que la preferència d'una persona bisexual canviï amb el temps, com pot ser que canviï la d'una persona heterosexual. I això no vol dir que aquesta persona no sàpiga el que li agrada.

8. LA BISEXUALITAT I LA PANSEXUALITAT SÓN EL MATEIX

Dins de les sigles LGTBI, hi ha una lletra que a vegades passa desapercebuda, la lletra "B" de Bisexual. El prefix "bi" ve del grec i vol dir "doble" o "dos". Així les persones bisexuals es defineixen normalment com aquelles que poden sentir atracció o desig tant per homes com per dones.

Com que el calaix binari home-dona es queda petit, hi ha persones que prefereixen utilitzar el terme pansexual per referir-se a l'atracció i el desig cap a persones de múltiples gèneres

BARÒMETRE

ANNEX 02. ORIENTACIONS PER A LA DISCUSSIÓ

o identitats (homes, dones, trans*, genderfluid, persones no binàries, intersex, etc.) El prefix “pan” ve del grec i vol dir “tot”, així doncs les persones pansexuals poden sentir-se atretes per tota mena de persones independentment de com es defineixin aquestes.

Hi ha un debat interessant a les xarxes socials entre bisexuals i pansexuals al voltant de la transfòbia. Hi ha qui argumenta que el terme bisexual és binari i genera transfòbia perquè no inclou a les persones trans*. Contràriament, hi ha qui argumenta que el terme pansexual és trànsfob perquè no reconeix plenament a les persones trans* com a homes o com a dones. En qualsevol cas, aquest debat és molt interessant perquè ens fa reflexionar sobre la transfòbia, els models de gènere i com vivim el desig!

9. INTERSEXUALITAT ÉS TENIR DOS SEXES

Dins de la comunitat LGTBI la lletra I és la més desconeguda i no per casualitat. Les persones intersex, són persones amb corporalitats diverses.

Tradicionalment la societat ha imposat una visió binària sobre el sexe, on només hi ha dues possibilitats:

mascle o femella/ home o dona, però gràcies a l'esforç d'activistes intersex ara sabem que això no és tal com ens han fet creure.

Aproximadament un 1,7% de persones tenen característiques sexuals que no encaixen en els paràmetres mèdics home o dona. Això es deu al fet que hi ha diversos criteris per a distingir el sexe: els cromosomes, les gònades, les hormones i els òrgans reproductius.

Per a la majoria de les persones sol haver-hi una correlació entre els diferents elements, però hi ha casos en què no es dona aquesta correlació. La diversitat en el desenvolupament sexual pot manifestar-se de múltiples formes, com per exemple, penis, vagines o clitoris que no compleixen les mesures mèdiques o variacions cromosòmiques, entre altres.

La intersexualitat continua sent considerada un trastorn, el «tractament del qual» inclou cirurgies per a fer que bebès i menors intersex s'ajustin a les normes físiques de sexe-genèriques. Això suposa greus vulneracions de drets humans. Gràcies als moviments de reivindicació de drets de les persones intersex, s'han produït avanços significatius, però encara queden molts passos per recórrer fins a aconseguir la consecució plena de drets LGTBI+ en l'àmbit de la salut.

10. LES PERSONES INTERSEX TENEN EL DRET A ESCOLLIR SOBRE ELS SEUS COSSOS I LA SEVA IDENTITAT DE GÈNERE

La categorització binària home i dona no sols no dona compte de la diversitat corporal humana, sinó que a més la patologitza a través d'intervencions quirúrgiques i tractaments hormonals que no responen a criteris de salut, sinó al rebuig social que genera la ruptura de la norma binària. Això és dolorosament injust per a moltes persones intersex que són intervingudes en edats primerenques metgessa i irreversiblement. És hora d'actuar en defensa dels seus drets! Les persones intersex tenen el dret a decidir sobre els seus cossos i la seva identitat de gènere.

És freqüent que els metges aconsellin als pares realitzar intervencions quirúrgiques i altres intervencions mèdiques en nadons i infants intersex, per a fer que el seu cos (en aparença) s'ajusti a la norma de característiques masculines o femenines. En la majoria dels casos, tals intervencions no són mèdicament necessàries, i poden tenir conseqüències extremadament negatives en les persones intersex a mesura que creixen.

Com que sembla més fàcil canviar a una persona que les creences errònies de moltes, els metges fan una reassignació binària.

Decideixen operar al nadó per tal de fer-lo encaixar a una de les caixetes home/dona. Això és injust per a les persones intersex perquè no poden decidir sobre el seu cos, ja que són operades quan són molt petites determinant la resta de la seva vida.

La intersexualitat representa l'acceptació del fet que el sexe és un espectre, i que existeixen persones amb variacions de les característiques sexuals diferents de les masculines o femenines. De la mateixa manera que cada persona té una boca, un nas, uns ulls, una cara diferent, també pel que fa als genitals s'aprecia aquesta diversitat corporal. Totes les persones tenim cossos que són tresors de plaer!

És fonamental que canviem les creences socials sobre el sexe, el gènere i la identitat, en comptes de "canviar" els cossos dels nadons i joves intersex vulnerant els seus drets fonamentals.

11. NO EXISTEIX L'ASEXUALITAT, T'HA D'AGRADAR ALGÚ

L'asexualitat, com tantes coses a la vida, es pot definir de moltes maneres. Una manera senzilla és entendre-la com una identitat que ajuda a definir-se, a explicar-se i a fer-se entendre a aquelles persones que no tenen interès en la sexualitat o simplement no els ve de gust

BARÒMETRE ANNEX 02. ORIENTACIONS PER A LA DISCUSSIÓ

viure-la amb altres persones.

No totes les persones que s'identifiquen com a asexuals són iguals! Hi ha persones asexuals que no els ve de gust compartir mai la seva sexualitat amb altres persones i d'altres només en determinades ocasions, o només amb persones específiques. Hi ha persones asexuals que es masturben i altres que no, algunes volen tenir relacions afectives i altres no ho desitgen... i és que ja sabem: múltiples persones, múltiples maneres de viure l'asexualitat.

A què es deu tant d'embolic? Segurament té a veure amb el fet que vivim en un món on la sexualitat està molt present (a les lletres de les cançons, a les pelis, a les sèries, però també als nostres caps de setmana, a les converses després de classe, etc.), tant que podríem dir que vivim en una societat "hipersexualitzada".

I hi ha persones a les quals no interessa lligar amb ningú, ni estar pendents d'agradar, fins i tot pot ser que els faci pal que tothom estigui parlant d'amor, de sexe, de rotllos, etc. Això vol dir que són asexuals? Doncs depèn, la paraula "asexual" ens ajuda a comprendre'ns millor i ens genera benestar?

Definir-nos amb una identitat és molt personal, una decisió que només podem prendre nosaltres i ens ha de generar benestar.

A vegades, podem sentir molta pressió per a definir-nos però no hi ha pressa, ni ritmes determinats, ni únics. Cada persona pren el seu propi camí i descobrir la (a)sexualitat pot portar temps.

L'única cosa que tenim clar és que, si la sexualitat ens aporta plaer i benestar, l'asexualitat també hauria de fer-ho. I és que, si som lliures per viure la nostra sexualitat, també ho som per no voler viure-la. No obstant això, moltes persones asexuals expliquen que senten malestar perquè les altres persones no les comprenen, les pressionen, les jutgen, esperen coses d'elles...

12. AL NOSTRE INSTITUT ESTÀ MÉS ACCEPTAT SER LESBIANA QUE SER GAI

La doble negació «no sóc una dona» i «no sóc homosexual» té un pes determinant en l'articulació de la masculinitat. Això convida la misogínia i l'homofòbia a formar part de la colla d'amics, que en forma d'insults («nenassa», «maricón»...) mantenen a ratlla les desviacions del model hegemònic de masculinitat. Aprofitarem la conjuntura per reflexionar sobre la relació entre l'homofòbia i la masculinitat. permetent-nos reflexionar sobre les violències i sobre altres maneres de viure la masculinitat.

13. FARÉ COSTAT A UN AMIC, AMIGA O AMIGUI DAVANT UNA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA O DISCRIMINACIÓ LGTBIFÒBICA

La Lgtbifòbia és equivalent al racisme, al sexisme o a la xenofòbia: una forma de menysprear els altres basant-se en prejudicis. Pot produir-se de moltes maneres.

Per exemple: Rebutjant una amiga que explica públicament que és lesbiana o fent servir «marica» o «marieta» com a insult. Podem aprofitar i demanar al grup exemples que es donen a l'institut. Per trencar amb l'adultocentrisme és incloure exemples protagonitzats pel professorat: comentaris, manca de referents LGBTI als continguts o de llibres sobre diversitat sexual a la biblioteca.

Ja sabem que el que no es veu no existeix, no té necessitats, no té problemes, no té veu i és víctima de l'abús i la discriminació. Per això aquesta frase té un doble objectiu: Visibilitzar la Lgtbifòbia i fomentar actituds de solidaritat davant les situacions de discriminació i violències. Alhora és crucial, per passar de la concepció de la minoria vulnerable a l'empoderament dels i les joves LGBTI, qüestionar l'heteronormativitat.